

6. Богатирьов І.Г., Дитвинов О.М. Кримінальна політика як наукова стратегія у сфері протидії злочинності. / Вісник Кримінологічної асоціації України. Харків. ХНУВС. 2013 Ст. 6-12 (264 ст.).

7. Веприцький Р.С. Поняття та зміст заходів протидії злочинності [Електронний ресурс]/ Режим доступу: file:///C:/Users/K_/Downloads/evpe_2014_3_23.pdf

8. Попередження злочинності [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>.

Логвиненко Борис Олексійович,
д.ю.н., доцент, завідувач кафедри
адміністративного права, процесу та
адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Поширеність економічних правопорушень являє собою одну з найбільших загроз, як для фізичних а юридичних осіб, так і для держави у цілому. Поряд із посяганням на права і свободи фізичних та юридичних осіб, такі правопорушення завдають шкоди економічній стабільності держави, дестабілізують правопорядок, що діє у суспільному житті.

У сонмі таких правопорушень окремою складовою можна виокремити економічні правопорушення у сфері охорони здоров'я. Варто зауважити, що додаткової актуальності належній організації запобігання та протидії економічним правопорушенням у сфері охорони здоров'я додає те, що здоров'я є складаною категорією та соціальною цінністю, що має як індивідуальний (фізичне і психічне здоров'я конкретної особи) так і суспільний характер (громадське здоров'я).

Одними з найпоширеніших видів таких правопорушень є фальсифікація лікарських засобів (стаття 321-1 Кримінального кодексу України) та продаж лікарських засобів без рецепту (стаття 42-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення).

Зауважимо, що фальсифікують абсолютно всі види медичної продукції: ліки, вакцини, медичні вироби, діагностики «in vitro», і навіть харчові добавки. Підробляють як генеричні, так і інноваційні препарати, починаючи від дуже дорогих ліків для лікування від раку і закінчуючи дуже дешевими препаратами для зняття болю. Будь-який лікарський засіб і медичний виріб може бути підроблено або мати неналежну якість. Разом із тим, чим більш високою є вартість ліків, тим більше шансів на фальсифікат [1].

Нагадаємо, що за статтею 321-1 «Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів» Кримінального кодексу України, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою

збуту або збут завідомо фальсифікованих лікарських засобів – караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років з конфіскацією фальсифікованих лікарських засобів, сировини та обладнання для їх виготовлення [2].

В свою чергу, норма статті 42-4 «Продаж лікарських засобів без рецепта у заборонених законодавством випадках» Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає відповідальність за продаж лікарських засобів в аптечних закладах без рецепта у заборонених законодавством випадках, що тягне за собою накладення штрафу від 6 до 25 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [3].

Вбачається, що суспільна небезпека від вчинення вищенаведених протиправних дій є доволі вагомою, адже йдеться про безпеку здоров'я і навіть життя людей, хоча очевидною є і суто економічна природа таких правопорушень. Поширенню досліджуваних правопорушень сприяла також дія мораторію на перевірки бізнесу, що призвело до фактичної неможливості суб'єктів владних повноважень оперативно і своєчасно реагувати на порушення національного медичного законодавства. Поряд із досягненням мети щодо запобігання зловживанням владними повноваженнями уповноважених державою суб'єктів, це призвело до системної безкарності недобросовісних учасників медичного ринку.

Вирішення ситуації вбачається у законодавчій та у правозастосовчій площинах. Так, про доцільність посилення відповідальності за реалізацію лікарських засобів без рецепту, ще у березні 2019 року вела мову У. Супрун. Держлікслужбою було розроблено зміни до законодавства з метою запровадження кримінальної відповідальності за відпуск аптеками рецептурних препаратів, перш за все антибіотиків, без рецепта. Це пояснюється тим, що можливість придбання антибіотиків без рецепта призводить до вкрай негативних наслідків, зокрема, розвитку резистентності до антибіотиків, що робить неможливим їх застосування для лікування туберкульозу та інших серйозних захворювань [4].

Все виглядає нібито логічним, але навіщо «ускладнювати життя» правоохоронцям, коли проблему можна вирішити в інший спосіб, удосконаливши правозастосовну практику. У цій же публікації Н. Гуторова слушно апелює до пропонованої необхідності запровадження кримінальної відповідальності, зауважуючи, що застосування останньої потребує значних коштів платників податків, які більш ефективно можна було б використати на впровадження ефективної системи протидії вчиненню правопорушень. Використання вельми громіздкої, складної довготривалої і при цьому надзвичайно затратної системи кримінальної юстиції в ситуації, коли ніхто навіть не пробував всерйоз протидіяти цьому явищу в інший спосіб – це очевидне марнотратство коштів платників податків [4].

Підтримуючи позицію щодо поліпшення правозастосовчій практики, зауважимо про потребу спрощення процедури притягнення до адміністративної відповідальності.

Цілком очевидним є те, що система, коли обсяг штрафної санкції

складає 102 гривні, тоді як процедура провадження відрізняється багатостадійністю і складністю реалізації, не може вважатися належною. Це ж стосується і фальсифікації лікарських засобів. Звичайно, на відміну від продажу без рецепту, тут має місце не адміністративна, а кримінальна відповідальність, але правозастосовна практика має і повинна бути більш дієвою та ефективною.

Підводячи підсумок зауважимо, що вирішення проблеми протидії окремим економічним правопорушенням у сфері охорони здоров'я потребує комплексного підходу. Наближення до стандартів Європейського союзу вимагає детінізації фармацевтичного бізнесу, спрощення реєстраційних та дозвільних процедур, належної діяльності контролюючих органів, що сприятиме зменшенню нелегального прибутку учасників такого ринку. Покращення ситуації у досліджуваній сфері не лише сприятиме зростанню економічної стабільності, а й покращить стан забезпечення прав і свобод людини в Україні.

Список використаних джерел:

1. Багрєєв М. Як захистити себе від фальсифікованих лікарських засобів [Електронний ресурс]/ Режим доступу: URL: <https://ua.112.ua/mnenie/yak-zakhystyty-sebe-vid-falsyfikovanykh-likarskykh-zasobiv-513360.html> (дата звернення 18.11.2019).

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/print>.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 17.04.2019).

4. Гуторова Н. Кримінальна відповідальність за продаж ліків без рецептів – ефективний засіб протидії чи марнотратство коштів платників податків. URL: <http://nmu.ua/news/>.

Нєдов Роман Сергійович,
кандидат юридичних наук,
старший детектив Національного
антикорупційного бюро України

ЩОДО КВАЛІФІКАЦІЇ ОКРЕМИХ СПОСОБІВ СКОЄННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОРУШЕННЯМ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Основоположним елементом криміналістичної характеристики злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет є дані про способи їх здійснення, на яких будується методика виявлення і розслідування таких злочинів. Спосіб вчинення злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет в його широкому розумінні охоплює незаконне (без згоди правовласника) використання об'єктів авторського права